

Școala Națională de Studii Politice și Administrative

Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Școala Doctorală Multidisciplinară
Domeniul De Doctorat Științe Politice

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

Conducător de doctorat:
Conf. Univ. dr. Arpad TODOR

Autor:
Adelina–Maria SCURTU

București, 2025

Scoala Națională de Studii Politice și Administrative

Scoala Națională de Studii Politice și Administrative
Școala Doctorală Multidisciplinară
Domeniul De Doctorat Științe Politice

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

**Analiza dinamicii procesului de accesare și de absorbție
a fondurilor europene de către România în perioada 2014 -
2020 și a dependenței acestuia de tipologiile de nereguli și
fraude identificate**

Conducător de doctorat:
Conf. Univ. dr. Arpad TODOR

Autor:
Adelina–Maria SCURTU

București, 2025

Mulțumiri

Finalizarea acestei teze de doctorat reprezintă nu doar un efort academic individual, ci rezultatul unui parcurs intelectual, uman și profesional pe care l-am parcurs alături de oameni care au avut o contribuție esențială.

În primul rând, adresez cele mai sincere mulțumiri conducătorului meu de doctorat, Conf. univ. dr. Arpad TODOR, pentru îndrumarea constantă, pentru rigoarea științifică și pentru încurajarea spiritului critic. Viziunea sa și sprijinul oferit pe tot parcursul cercetării au fost fundamentale în conturarea direcției și structurii acestei lucrări.

Mulțumesc membrilor Școlii Doctorale Multidisciplinare din cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative, pentru mediul academic stimulant, pentru deschiderea către perspective interdisciplinare și pentru susținerea oferită pe parcursul întregului program doctoral.

Le sunt recunoscătoare colegilor și profesorilor din domeniul Științe Politice, care prin dialoguri, sugestii și critici constructive mi-au oferit prilejul de a-mi rafina abordările teoretice și metodologice.

Mulțumiri speciale familiei mele, pentru sprijinul necondiționat, răbdarea și încrederea neabătută în momentele în care drumul părea anevoios. Fără susținerea voastră constantă, această realizare nu ar fi fost posibilă.

Nu în ultimul rând, le mulțumesc tuturor celor care, într-un fel sau altul, au contribuit la această cercetare – fie prin furnizarea de date, fie prin împărtășirea experienței sau prin încurajare sinceră.

Această teză este, în egală măsură, rezultatul unui efort personal și o expresie a recunoștinței față de toți cei care au fost alături de mine în această etapă importantă a formării mele academice.

CUPRINS

INTRODUCERE	2
Capitolul 1. Fraude și nereguli în gestionarea fondurilor europene: între deficit de capacitate și reformă instituțională în statele membre.....	3
Capitolul 2. Structura sistemului legislativ pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene: perspectivă politico-juridică.....	5
Capitolul 3. Guvernanță și integritate în managementul fondurilor europene: cadre normative și vulnerabilități instituționale în fața fraudei.....	6
Capitolul 4. Metodologia cercetării procesului de absorbție a fondurilor europene în România (2014–2020): o abordare politologică a guvernanței și capacității instituționale	7
Capitolul 5. Studiu I privind evaluarea statistică a notelor de control din cadrul departamentului pentru lupta antifraudă între anii 2014- 2020	9
Capitolul 6. Studiu II privind neregulile și fraudele din cadrul Programului Operațional Competitivitate între 2014-2020.....	10
Capitolul 7. Studiul III privind evaluarea statistică a neregulilor și fraudelor din cadrul POCU între 2014-2020	11
Capitolul 8. Studiul IV privind incidentele de fraudă și nereguli din cadrul AFIR în perioada 2014-2020	12
Capitolul 9. Studiul V privind percepția specialiștilor asupra corupției și fraudelor în gestionarea fondurilor europene	13
CAPITOLUL 10. Studiul VI privind politizarea și rețelele de corupție în agricultura Deltei Dunării: impactul structurilor informale asupra guvernanței locale	14
CONCLUZII GENERALE	15
RECOMANDĂRI.....	16
BUNE PRACTICI ÎN ABSORBȚIA FONDURILOR EUROPENE ÎN ALTE STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE	18
RECOMANDĂRI DE POLITICI PUBLICE PENTRU ROMÂNIA.....	19
STRATEGII DE DIGITALIZARE A ADMINISTRAȚIEI PUBLICE	20
BIBLIOGRAFIE.....	22

INTRODUCERE

Accesarea și absorbția fondurilor europene reprezintă un pilon esențial al dezvoltării socio-economice în România, mai ales în contextul integrării în Uniunea Europeană și al statutului de beneficiar net. Perioada de programare 2014–2020 a marcat o etapă de maturizare instituțională, cu progrese în simplificarea procedurilor și creșterea absorbției, dar și cu disfuncționalități persistente, inclusiv nereguli și fraude. Acestea sunt expresia unor probleme sistemice legate de capacitatea administrativă, cultura organizațională și influențele politice.

Teza analizează interacțiunea complexă dintre performanța administrativă și calitatea guvernantei, în contextul presiunii pentru atingerea țintelor de absorbție și a necesității de conformitate cu normele europene. Absorbția fondurilor este abordată atât cantitativ, cât și calitativ, prin analiza eficienței, sustenabilității și legalității implementării. Este utilizat un cadru teoretic integrator, bazat pe conceptele de guvernanță multinivel, integritate instituțională și europenizare, alături de o metodologie mixtă (cantitativă și calitativă), care valorifică date statistice și documente oficiale (OLAF, Curtea de Conturi, Comisia Europeană).

Noutatea cercetării constă în evidențierea relației cauzale dintre vulnerabilitățile instituționale și performanța în absorbția fondurilor, oferind o reconceptualizare a ideii de „performanță” administrativă. Tipologiile de nereguli și fraude sunt analizate nu doar ca abateri individuale, ci ca simptome ale unor disfuncționalități sistemice. Astfel, teza depășește abordările descriptive și propune un model explicativ al interdependenței dintre calitatea guvernantei și rezultatele concrete ale politicilor publice europene.

Contribuția practică se reflectă în formularea unor recomandări de politici publice pentru consolidarea capacității instituționale, profesionalizarea

personalului, simplificarea procedurală și îmbunătățirea controlului intern. De asemenea, sunt identificate bune practici europene comparabile, utile pentru adaptarea modelelor de guvernare la specificul național. Teza oferă un cadru analitic replicabil și aplicabil, relevant atât pentru mediul academic, cât și pentru actorii instituționali, consolidând cunoașterea asupra gestionării eficiente și integre a fondurilor europene în România.

Capitolul 1. Fraude și nereguli în gestionarea fondurilor europene: între deficit de capacitate și reformă instituțională în statele membre

Neregulile și fraudele în utilizarea fondurilor europene afectează profund calitatea guvernantei, legitimitatea instituțională și eficiența politicilor de conformare. Definite ca abateri de la normele Uniunii Europene, neregulile pot fi intenționate sau neintenționate și apar adesea din lipsa capacității administrative sau din interpretări greșite ale reglementărilor (European Commission, 2021; Lapuente și Van de Walle, 2020). Spre deosebire de acestea, fraudă implică intenția clară de a produce un prejudiciu bugetului comunitar, fiind sancționată penal și anchetată de organisme precum OLAF și EPPO (Directive UE 2017/1371; Batory, 2012). Distincția dintre neregulă și fraudă are implicații directe asupra regimului sancționator și asupra percepției cetățenilor asupra integrității instituțiilor europene (Mungiu-Pippidi și Dadašov, 2016).

Gestionarea riscurilor juridice asociate fondurilor europene devine astfel un element central al arhitecturii de guvernanță financiară. Ambiguitățile legislative, lipsa armonizării reglementărilor naționale cu cele europene și conflictele de competență generează incertitudine juridică și potențează vulnerabilitatea proiectelor (Bellacosa și De Bellis, 2023). Aceste riscuri impun adoptarea unor măsuri ferme de prevenție, bazate pe controale ex-ante, audituri riguroase și formare continuă a beneficiarilor (OECD, 2020). Corecțiile financiare și reglementările privind conflictul de interese sunt instrumente esențiale de protecție a bugetului UE. În România, aplicarea acestora este reglementată printr-un cadru legislativ complex, dar implementarea neunitară limitează eficiența mecanismelor de conformare (Mungiu-Pippidi, 2023).

În mod similar, armonizarea definițiilor juridico-administrative ale neregulilor rămâne esențială pentru o aplicare uniformă a legislației europene. Cadrul normativ actual urmărește o înțelegere obiectivă a neregulei, separată de intenționalitate, dar lipsa de claritate procedurală favorizează apariția abuzurilor în achizițiile publice, în special în faza de planificare (Hooghe și Marks, 2001). În practică, modificările contractuale nejustificate, documentația deficitară sau concentrarea deciziilor într-un singur funcționar generează vulnerabilități administrative semnificative și atrag corecții severe (Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, 2021).

Corupția administrativă apare ca simptom al unei guvernante deficitare, în care rețele informale de influență distorsionează procesul decizional, iar funcționarii devin părți implicate în alocarea frauduloasă a resurselor (Fazekas și Tóth, 2016). Cazurile frecvente de favoritism în atribuire, simularea concurenței și falsificarea documentației indică un sistem în care controlul real este substituit de complicitate și tăcere instituțională (Direcția Națională Anticorupție, 2019). Aceste practici subminează atât eficiența implementării, cât și legitimitatea întregului proces de absorbție a fondurilor europene. Soluțiile propuse implică digitalizarea procedurilor, audit independent, sancțiuni ferme și cultivarea unei culturi instituționale bazate pe

integritate, transparență și responsabilitate publică (OECD, 2023; Treisman, 2000). Astfel, o guvernare europeană eficientă în România presupune nu doar reglementare formală, ci și transformare organizațională profundă.

Capitolul 2. Structura sistemului legislativ pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene: perspectivă politico-juridică

Uniunea Europeană funcționează ca o entitate politică și juridică unică, bazată pe valori comune, norme și instituții integrate într-un sistem de guvernare multilevel. Protecția intereselor sale financiare este esențială pentru sustenabilitatea bugetului comun și legitimitatea instituțională. Articolul 325 din TFUE impune statelor membre obligația de a adopta măsuri echivalente celor aplicabile propriilor bugete pentru prevenirea și combaterea fraudei, în cooperare strânsă cu Comisia Europeană. Aceste dispoziții sunt susținute de acte legislative secundare, precum Regulamentele nr. 883/2013, 2988/1995 și 2185/1996, care consolidează cadrul operațional al instituțiilor de control și investigare, în special OLAF. Directiva (UE) 2017/1371 armonizează definițiile infracțiunilor împotriva bugetului UE și permite aplicarea unui regim sancționator unitar prin intermediul Parchetului European.

OLAF desfășoară anchete administrative independente privind fraude, corupție și alte nereguli ce afectează bugetul european, funcționând în baza Regulamentului nr. 883/2013, având competență de investigație în cadrul instituțiilor europene și în statele membre. Parchetul European, creat prin Regulamentul 2017/1939, este prima instituție supranațională cu atribuții penale directe în protejarea fondurilor UE, având competență exclusivă pentru investigarea infracțiunilor care aduc prejudicii bugetului Uniunii. Cooperarea dintre OLAF și EPPO este fundamentată pe complementaritate, schimb de informații securizat și evitarea suprapunerii anchetelor, asigurând o colaborare eficientă în cazurile complexe.

În România, adoptarea unei strategii naționale antifraudă și consolidarea acesteia prin înființarea DLAF indică o angajare față de cerințele europene privind protecția intereselor financiare. Strategia actuală pune accent pe prevenție, cooperare interinstituțională și aliniere legislativă cu inițiativele UE. Legea nr. 6/2021 privind EPPO marchează integrarea unui mecanism penal european în sistemul intern. Totuși, provocările persistă, mai ales în plan administrativ și instituțional, unde lipsa resurselor și fragmentarea competențelor limitează eficiența.

Politizarea fondurilor europene reprezintă un obstacol în calea aplicării principiului subsidiarității funcționale și al eficienței în implementare. Fondurile europene au fost utilizate în unele cazuri ca monedă de schimb politic, afectând

obiectivele politicii de coeziune și contribuind la adâncirea clivajului dintre regiuni. Această tendință de clientelism transnațional afectează încrederea cetățenilor în instituțiile europene și poate alimenta euroscepticismul atunci când fondurile sunt percepute ca fiind gestionate inechitabil sau corupt.

Capitolul 3. Guvernanță și integritate în managementul fondurilor europene: cadre normative și vulnerabilități instituționale în fața fraudei

Fondurile europene funcționează ca un instrument esențial de guvernanță și influență politică, permițând Uniunii Europene să condiționeze alocarea resurselor de respectarea principiilor de transparență, integritate și bună guvernare (Mungiu-Pippidi, 2015; Bruszt și Vukov, 2017). În România, eficiența utilizării acestor fonduri reflectă calitatea guvernanței și capacitatea administrativă, afectată negativ de corupție, instabilitate și disfuncționalități instituționale (Roman et al., 2023; Becker et al., 2017).

Practicile abuzive în achiziții publice și cultura conformării birocratice au diminuat potențialul transformator al fondurilor europene (Fazekas și Tóth, 2016). Utilizarea abuzivă a fondurilor generează nu doar pierderi economice, ci și o criză de legitimitate democratică, amplificând euroscepticismul și alimentând rețelele clientelare în regiunile slab guvernate (Smith, 2020; Innes, 2014). Fondurile pot deveni instrumente de consolidare a regimurilor iliberale, în special în Ungaria și Polonia, atunci când sunt folosite în scopuri politice (Batory, 2016).

Lipsa transparenței și absența sancțiunilor adecvate compromit încrederea publicului și participarea civică (Mungiu-Pippidi, 2015; Levitsky și Way, 2010). În acest context, combaterea abuzurilor necesită o abordare instituțională și politică coerentă, bazată pe digitalizare, reformă și cooperare transnațională (Verheijen, 2018; Fazekas și King, 2018). Capacitatea administrativă joacă un rol central, iar inegalitățile în performanța guvernanței afectează eficiența măsurilor antifraudă (Roman et al., 2023).

Frauda cu fonduri europene, documentată prin practici precum raportările false și trucarea achizițiilor, erodează legitimitatea UE și necesită un cadru legislativ coerent, bazat pe transparență și sancțiuni eficiente (Ainsworth, 2006; Bostan și Pete, 2015; Bene și Bene, 2017). Instituțiile europene precum EPPO și OLAF sunt esențiale în acest demers, dar eficiența lor depinde de armonizarea normelor și cooperarea statelor membre. În final, impactul acestor fonduri este profund influențat de calitatea guvernanței și a administrației, iar pentru ca proiectul european să-și păstreze legitimitatea, este importantă promovarea unei guvernanțe democratice și eficiente.

Capitolul 4. Metodologia cercetării procesului de absorbție a fondurilor europene în România (2014–2020): o abordare politică a guvernantei și capacității instituționale

În perioada 2014–2020, fondurile europene au reprezentat pentru România o resursă importantă de dezvoltare într-un context intern dificil, marcat de lipsa resurselor bugetare și de nevoia urgentă de modernizare instituțională (Meyer și Janssen, 2018). Cu toate acestea, absorbția acestor fonduri a fost afectată de o serie de probleme sistemice, dintre care cele mai importante au fost slaba capacitate administrativă și frecvența neregulilor sau fraudelor în derularea proiectelor (Blanco-Alcántara et al., 2022). Debutul implementării a fost întârziat de lipsa acreditării autorităților de management și de lansarea întârziată a apelurilor de proiecte, iar deși după 2017 s-a înregistrat o accelerare, ritmul a rămas inegal între programe (European Commission, 2021).

Cauzele principale ale acestor disfuncționalități au inclus birocrăția excesivă, instabilitatea legislativă și lipsa personalului calificat, iar beneficiarii s-au confruntat cu ghiduri neclare și cerințe procedurale complicate (Pellegrina et al., 2021). În paralel, calitatea slabă a proiectelor și estimările financiare nerealiste au dus la respingeri și blocaje în implementare (Mora și Bazo, 2020). Pe acest fond, au apărut atât nereguli administrative cât și fraude intenționate, de la erori procedurale până la folosirea de documente false, conflicte de interese și supraevaluări de prețuri (Hagemann, 2019; Charron et al., 2019).

Aceste situații au atras sancțiuni din partea Comisiei Europene, inclusiv corecții financiare și suspendarea plăților, afectând negativ bugetul și încrederea beneficiarilor. Pentru viitor, este esențială profesionalizarea administrației, digitalizarea proceselor și cooperarea eficientă cu instituțiile europene de control pentru prevenirea și combaterea fraudei.

Scopul acestei teze constă în identificarea principalelor cauze care influențează dinamica procesului de accesare și absorbție a fondurilor europene în România în perioada 2014–2020, prin corelarea acestora cu tipologiile de nereguli și fraude identificate, și construcția unui model teoretic explicativ al acestui fenomen, precum și formularea unor recomandări de politici publice menite să îmbunătățească performanța României în valorificarea fondurilor europene în cadrul actualului exercițiu financiar multianual.

În acest scop, am analizat obiectivul general urmărește analiza dinamică procesului de accesare și absorbție a fondurilor europene în perioada 2014–2020, cu un accent deosebit pe relația dintre tipologiile de nereguli și fraude identificate și performanța în utilizarea acestor resurse.

Obiectivele specifice:

1. Analiza relației dintre tipul fondurilor europene și frecvența cazurilor de fraudă și nereguli raportate în perioada 2014–2020.
2. Investigarea diferențelor privind incidența neregulilor între beneficiarii privați și entitățile publice în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene.
3. Determinarea diferențelor semnificative în valoarea prejudiciilor constatate între diverse tipuri de fonduri, cu accent pe FEAGA.
4. Evaluarea variațiilor teritoriale ale incidenței fraudelor și neregulilor, în funcție de județul de implementare a proiectelor finanțate.
5. Compararea frecvenței neregulilor între proiectele demarate în prima parte a perioadei de programare (2014–2016) și cele lansate în intervalul 2017–2020.
6. Explorarea percepțiilor experților privind factorii care favorizează apariția fraudelor și a neregulilor în gestionarea fondurilor europene, pe baza interviurilor calitative.

Ipoteze de cercetare:

- H1. Există o asociere semnificativă între tipul fondului european accesat și frecvența cazurilor de fraudă raportate.
- H2. Există o relație semnificativă între tipul beneficiarului și numărul de nereguli, beneficiarii privați fiind implicați într-un număr mai mare de nereguli decât entitățile publice.
- H3. Există o corelație pozitivă semnificativă între finanțarea prin FEAGA și valoarea mai mare a prejudiciilor cauzate de fraude.
- H4. Există o relație semnificativă între județ și nivelul de incidență a neregulilor sau fraudelor înregistrate de autorități.
- H5. Există o relație semnificativă între perioada de implementare și frecvența neregulilor, proiectele din perioada 2014–2016 având o incidență mai mare a acestora.

Cercetarea a utilizat o metodologie mixtă, combinând analiza cantitativă cu explorarea calitativă pentru a înțelege complexitatea fraudelor și neregulilor în gestionarea fondurilor europene în România între 2014 și 2020. Componenta cantitativă a permis identificarea tendințelor statistice privind frecvența și distribuția neregulilor în funcție de tipul beneficiarilor, natura fondurilor și valoarea prejudiciilor, pe baza unor seturi de date relevante oferite de DLAF, MIPE și AFIR. Analiza a fost realizată prin tehnici descriptive și inferențiale folosind IBM SPSS, evidențiind corelații între variabile cheie. În paralel, interviurile semi-structurate cu 40 de experți au oferit o perspectivă detaliată asupra percepțiilor privind riscurile sistemice și eficiența mecanismelor de control. Această abordare calitativă a completat datele numerice cu nuanțe instituționale și motivaționale dificil de captat prin metode statistice. Analiza a fost întărită prin utilizarea software-ului SURVIO,

asigurând o codificare riguroasă a răspunsurilor. Metodologia combinată a oferit o înțelegere cuprinzătoare a disfuncționalităților din sistemul de gestiune al fondurilor UE și a fundamentat propuneri concrete pentru consolidarea capacității administrative și reducerea vulnerabilităților la fraudă.

Lotul de subiecți analizat în această cercetare a fost structurat în funcție de specificul fiecărei componente, respectând criteriile de relevanță și diversitate a surselor. Pentru analiza cantitativă au fost incluse 170 de note de control DLAF, 462 de cazuri POC, 859 din POCU și 2314 cazuri raportate de AFIR, acoperind o varietate de tipuri de fonduri și beneficiari. Componenta calitativă a inclus 40 de experți selectați din domeniul fondurilor europene, politicilor publice și justiției, ale căror perspective au completat analiza cu elemente instituționale și motivaționale esențiale (Blanco-Alcántara et al., 2022).

Selecția subiecților și a datelor din această cercetare s-a bazat pe criterii clare de relevanță și validitate, fiind incluse doar acele surse care ofereau informații complete și utile pentru obiectivele stabilite. În analiza cantitativă au fost selectate doar notele de control emise de DLAF și cazurile din programele operaționale care conțineau detalii despre natura fraudei, fondul afectat și tipul beneficiarului. În componenta calitativă au fost incluși specialiști cu experiență directă în gestionarea sau auditul fondurilor europene, disponibili să participe voluntar la interviuri. Au fost excluse toate cazurile incomplete sau documentate insuficient, precum și persoanele care nu îndeplineau criteriile profesionale sau care au refuzat participarea. Această selecție riguroasă a permis formarea unui eșantion reprezentativ și echilibrat, capabil să ofere o perspectivă realistă și complexă asupra fenomenului fraudelor și neregulilor. Rezultatul este o cercetare fundamentată științific care îmbină dimensiunea factuală și perceptuală într-un mod coerent (Blanco-Alcántara et al., 2022).

Capitolul 5. Studiu I privind evaluarea statistică a notelor de control din cadrul departamentului pentru lupta antifraudă între anii 2014- 2020

Studiul analizează riguros, prin mijloace cantitative, neregulile și fraudele din gestionarea fondurilor europene în România între 2014 și 2020, utilizând aplicația IBM SPSS și un eșantion de 170 de note de control furnizate de DLAF, pentru a

identifica tendințe, corelații și tipologii infracționale relevante (Hagemann, 2019). Rezultatele indică faptul că fondurile agricole, în special FEAGA și FEADR, sunt cele mai vulnerabile, reprezentând 34,1% și respectiv 20% din suspiciunile de fraudă, reflectând dificultățile de monitorizare și fragmentarea beneficiarilor. Urmează FSE și FEDR, care indică riscuri în proiectele sociale și de infrastructură, iar Erasmus+ se evidențiază prin complexitatea supravegherii internaționale. Programele SAPS și PNDR însumează peste 50% din suspiciuni, indicând că agricultura este sectorul cel mai afectat, urmat de POCU și Erasmus+, în care complexitatea activităților și slaba verificare favorizează apariția fraudei.

Cele mai frecvente tipuri de beneficiari implicați sunt societățile comerciale și asociațiile, cu peste 50% din cazuri, iar ONG-urile, fundațiile și entitățile agricole contribuie și ele semnificativ, reflectând vulnerabilități structurale în mediul privat și non-profit. În ceea ce privește natura juridică a fraudelor, infracțiunile predominante sunt cele de corupție și fals în documente, încadrate conform Legii 78/2000 și Codului penal, cu o frecvență ridicată a articolelor 18(1) și 322, iar cazurile confirmate indică o rată de peste 50%, mai ales în domeniul agricol, în FSE și FEDR. Instituțiile publice, deși mai puțin implicate numeric, înregistrează valori medii ridicate ale fraudelor, ceea ce subliniază importanța supravegherii stricte în proiectele publice. Analiza evidențiază o rețea repetitivă de practici frauduloase, sugerând necesitatea consolidării mecanismelor de prevenție, digitalizării, auditului independent și cooperării interinstituționale.

Rezultatele confirmă concluziile literaturii de specialitate privind vulnerabilitatea fondurilor agricole, fragilitatea controlului administrativ și prevalența corupției și a falsurilor ca metode principale de fraudare, reafirmând nevoia unei reforme sistemice în gestionarea fondurilor europene.

Capitolul 6. Studiu II privind neregulile și fraudele din cadrul Programului Operațional Competitivitate între 2014-2020

Studiul analizează datele privind suspiciunile de fraudă și nereguli în Programul Operațional Competitivitate pentru perioada 2014–2020, evidențiind că din cele 462 de cazuri raportate, 344 de nereguli au fost confirmate, generând creanțe de recuperat de peste 258 milioane lei, ceea ce relevă pierderi semnificative pentru bugetul public. Deși fraudele reprezintă doar 9,1% din totalul suspiciunilor, ele

implică intenție clară și abuz sistematic, spre deosebire de majoritatea neregulilor care sunt neintenționate. Anul 2023 a înregistrat cel mai mare număr de nereguli, reflectând o intensificare a presiunilor în fazele finale ale programului și o posibilă relaxare a controlului. Axa Prioritară 1, axată pe cercetare și inovare, concentrează peste jumătate dintre suspiciuni, ceea ce sugerează că domeniile emergente sunt cele mai vulnerabile din cauza complexității și dificultății de monitorizare. Domeniul TIC și IMM-urile, prin Axele 2 și 3, urmează ca pondere, indicând un risc ridicat și în sectoarele digitale și antreprenoriale.

Majoritatea debitelor au fost constatate în sectorul public, cu o pondere de aproape 69%, ceea ce subliniază dificultățile administrative și conformitatea slabă în instituțiile publice. Proiectele din subaxa 1.1.4., dedicate atragerii personalului înalt calificat din străinătate, s-au dovedit a fi extrem de vulnerabile, având o pondere mare din totalul debitelor și semnalând probleme de justificare și control al activităților. Autoritatea de Audit a identificat cel mai mare procent de debite, urmată de Organismele Intermediare și de Autoritatea de Management, ceea ce evidențiază o implicare diferențiată și necesitatea consolidării colaborării interinstituționale.

Discuțiile confirmă observațiile din literatura de specialitate, care indică riscuri mari în programele complexe și importanța auditului extern, a descentralizării controlului și a simplificării procedurale. Prevalența neregulilor neintenționate susține nevoia de instruire continuă pentru beneficiari, iar rolul central al auditului și al mecanismelor intermediare în prevenirea și detectarea timpurie a fraudelor devine important pentru buna gestionare a fondurilor europene și pentru menținerea încrederii în capacitatea statului de a administra resurse externe.

Capitolul 7. Studiul III privind evaluarea statistică a neregulilor și fraudelor din cadrul POCU între 2014-2020

Studiul privind Programul Operațional Capital Uman pentru perioada 2014–2020 evidențiază o serie de disfuncționalități sistemice în gestionarea fondurilor europene, reflectate în cele 859 de suspiciuni de fraudă și nereguli raportate, dintre care cele mai multe vizează ONG-uri, UAT-uri, SRL-uri și instituții de învățământ. Analiza statistică arată că ONG-urile au fost principalii beneficiari ai fondurilor, dar

și principala sursă a prejudiciilor, urmate de UAT-uri, care au generat cele mai mari prejudicii medii, ceea ce indică o fragilitate administrativă în rândul instituțiilor locale. Mediul privat, reprezentat de SRL-uri și microîntreprinderi, întâmpină dificultăți în respectarea cerințelor de finanțare, iar instituțiile de învățământ, deși mai robuste, nu sunt complet ferite de abateri.

Axele cele mai afectate de nereguli sunt cele privind incluziunea socială și ocuparea, iar tipologiile predominante includ cheltuieli neeligibile, subvenții acordate incorect și probleme în achiziții publice. Valoarea totală a prejudiciilor depășește 495 milioane lei, reflectând atât dimensiunea fondurilor gestionate, cât și slăbiciunile sistemice de control. Cele mai frecvente nereguli, cu o medie de 2,21 pe beneficiar, includ raportări false, conflicte de interese și fraude directe, iar incidența acestora crește pe fondul presiunii de absorbție rapidă a fondurilor și a complexității administrative.

Analiza confirmă faptul că majoritatea neregulilor sunt neintenționate, cauzate de lipsa de formare și dificultatea de a interpreta regulamentele europene, însă procentul de 13% de cazuri de fraudă arată și o componentă intenționată alimentată de corupție și slăbiciuni instituționale. Corecțiile financiare de 100% aplicate în peste jumătate dintre cazuri indică o lipsă severă de conformitate și o nevoie urgentă de măsuri corective. Prin urmare, studiul subliniază necesitatea întăririi capacității administrative, a formării continue a beneficiarilor, a simplificării procedurilor și a consolidării sistemelor de monitorizare și recuperare a fondurilor pentru a asigura o utilizare eficientă și corectă a resurselor europene.

Capitolul 8. Studiul IV privind incidentele de fraudă și nereguli din cadrul AFIR în perioada 2014-2020

Cercetarea privind fraudele și neregulile identificate de AFIR în perioada 2014–2020 arată că forma juridică a beneficiarilor influențează semnificativ riscul de apariție a abaterilor, entitățile precum SRL-urile, PFA-urile, Întreprinderile Individuale și UAT-urile fiind cele mai expuse din cauza capacității administrative limitate și a dificultăților de conformare cu cerințele europene (Modrušan et al., 2021; Rodríguez-Pose și Garcilazo, 2015).

Verificările realizate de AFIR au identificat practici precum documente falsificate, antedatate, semnături suspecte, decontări fictive și conflicte de interese, semnalând slăbiciuni instituționale majore în prevenirea fraudelor (Fazekas și Tóth, 2016; Kaufmann, 2018). Distribuția cazurilor confirmă că regiunile în care infrastructura este mai fragilă și proiectele mai numeroase, cum sunt Dolj, Tulcea, Cluj și Bihor, concentrează atât cel mai mare număr de incidente, cât și cele mai mari prejudicii. Dolj și Olt au înregistrat pierderi ridicate în proiecte agricole și de infrastructură, în timp ce Cluj, cu un aparat administrativ mai solid, a fost vulnerabil din cauza volumului ridicat de proiecte complexe.

În cadrul măsurilor de finanțare, cele mai mari prejudicii au fost raportate la măsurile 4.1, 7.2 și 4.3, care implică investiții în infrastructură agricolă și rurală, iar măsura 6.2 a adus probleme în mediul antreprenorial non-agricol, relevând dificultățile micilor întreprinzători în gestionarea fondurilor. Discuțiile evidențiază că riscurile sunt legate atât de forma juridică a beneficiarului, cât și de specificul regional, confirmând analiza lui Kaufmann (2018) privind vulnerabilitatea organizațiilor mici în fața cerințelor birocratice.

Măsurile cu caracter tehnic sau transfrontalier, precum cele gestionate în județele Cluj și Bihor, cresc riscul de nereguli, iar contextul geografic și economic joacă un rol decisiv în capacitatea de implementare. Prejudiciile din județele Olt și Galați reflectă un dezechilibru între resursele disponibile și cerințele fondurilor, ceea ce reclamă o reformă administrativă și o profesionalizare a beneficiarilor în zonele vulnerabile. Studiul sugerează că prevenirea neregulilor necesită o combinație între întărirea capacității instituționale locale, monitorizare permanentă și simplificarea cadrului normativ.

Capitolul 9. Studiul V privind percepția specialiștilor asupra corupției și fraudelor în gestionarea fondurilor europene

Cercetarea calitativă asupra fraudelor și corupției în gestionarea fondurilor europene a utilizat interviul semi-structurat ca metodă principală de investigație, oferind o perspectivă detaliată asupra percepțiilor actorilor implicați în guvernare. Participanții au fost funcționari publici, magistrați și experți în politici publice, ale căror opinii au fost analizate prin codificare tematică cu ajutorul software-ului SURVIO. Setul de întrebări a vizat cauzele corupției, eficiența măsurilor de prevenție și limitele instituționale, iar rata de participare de 61% a indicat o reticentă

semnificativă în discutarea deschisă a acestor probleme. Respondenții au evidențiat lipsa voinței politice și slăbiciunile administrative drept cauze fundamentale ale disfuncționalităților sistemice, reflectând concluziile formulate anterior de Coetzee și Isoaho.

Majoritatea participanților au exprimat o neîncredere față de statisticile oficiale și au susținut ideea că amploarea reală a fraudei este semnificativ mai mare decât cea raportată. Nevoia de formare profesională, digitalizare și colaborare interinstituțională a fost recurentă în răspunsuri, cu peste 85% susținând instruirea în utilizarea platformelor electronice și auditul regulat. Aproape toți respondenții au apreciat necesitatea unui sistem național unificat de date privind achizițiile publice, considerându-l important pentru creșterea transparenței.

De asemenea, excluderea entităților implicate în fraude din procesele de achiziție și accesarea fondurilor europene a fost susținută ca măsură esențială de prevenție. În ceea ce privește instrumentele UE precum ARACHNE sau DAISY, opiniile au fost împărțite, doar 45% considerând că sunt utilizate eficient, ceea ce indică probleme de integrare tehnologică și lipsă de instruire.

Propunerea unei platforme online gratuite de formare anticorupție a fost susținută de 80% dintre respondenți, subliniind rolul educației în creșterea rezilienței instituționale. Discuțiile au confirmat concluziile anterioare din literatura de specialitate privind natura adaptativă și invizibilă a corupției, accentuând importanța unei abordări sistemice și preventive în consolidarea guvernancei fondurilor europene și creșterea încrederii publice în capacitatea instituțiilor de a proteja interesul comun.

CAPITOLUL 10. Studiul VI privind politizarea și rețelele de corupție în agricultura Deltei Dunării: impactul structurilor informale asupra guvernancei locale

Desfășurat pe fundalul unei regiuni cu un potențial agricol și ecologic unic, studiul dedicat guvernancei informale în Delta Dunării relevă modul în care corupția și politizarea afectează profund agricultura locală și structurile instituționale. În ciuda cadrului legal existent și a sprijinului european destinat dezvoltării sustenabile, sectorul agricol din Delta a devenit terenul de manifestare al unor rețele informale de influență, în care deciziile nu sunt luate în funcție de nevoile comunității sau de criterii

profesionale, ci de apartenențe politice și loialități personale. Acest tip de funcționare afectează distribuția resurselor, accesul la subvenții și ocuparea funcțiilor publice, pervertind obiectivele politicilor agricole și degradând încrederea cetățenilor în instituțiile statului.

Contextul social și economic al Deltei, marcat de sărăcie, izolare și dependență de sprijinul public, facilitează consolidarea acestor rețele clientelare. Instituțiile locale sunt adesea slabe, birocratizate și influențabile, iar transparența în procesul de alocare a fondurilor este redusă, ceea ce creează un mediu favorabil pentru abuzuri. Fenomenul de concentrare a terenurilor în mâinile unor actori influenți, care beneficiază de concesiuni și subvenții prin mecanisme netransparente, compromite dezvoltarea echitabilă a agriculturii și reduce șansele micilor fermieri de a accesa sprijinul necesar.

Impactul acestor practici este resimțit și la nivel social, prin erodarea capitalului social și demotivarea participării civice. Administrațiile locale devin dependente de directivele informale, iar proiectele de dezvoltare, precum Bursa de Pește, eșuează din lipsă de coerență, consultare și asumare administrativă. În plan ecologic, lipsa unei viziuni sustenabile și subordonarea deciziilor intereselor de moment contribuie la degradarea resurselor naturale. Concluziile studiului subliniază necesitatea unor reforme urgente care să reducă politizarea, să întărească transparența și să reactiveze controlul civic, pentru a transforma agricultura din Delta Dunării într-un domeniu echitabil și durabil.

CONCLUZII GENERALE

Această cercetare analizează absorbția fondurilor europene în România în perioada 2014–2020, oferind o perspectivă politologică asupra legăturii dintre performanța instituțională și tipologia neregulilor și fraudelor. Studiul se distanțează de abordările juridico-tehnice și propune o lectură complexă a fondurilor europene ca instrumente influențate de rețele de interese, politizare și legitimitate instituțională. Absorbția fondurilor este pusă în relație cu fenomene de corupție politică, care afectează coerența arhitecturii instituționale și încrederea în Uniunea Europeană.

Lucrarea propune un model explicativ al interacțiunii dintre conformitatea formală și eficiența reală, aplicabil și altor state din Europa Centrală și de Est. Pe plan

instituțional, studiul subliniază rolul esențial al OLAF și EPPO în combaterea fraudelor, demonstrând eficiența unui model hibrid de intervenție, dar și vulnerabilitățile apărute în lipsa unei participări generalizate. Evaluarea cadrului național relevă progrese în transpunerea directivelor europene și în colaborarea interinstituțională, însă persistă dificultăți legate de capacitatea administrativă și cultura organizațională.

Analiza notelor de control DLAF evidențiază expunerea fondurilor destinate agriculturii și dezvoltării rurale la fraude, cu un procent ridicat de cazuri confirmate, semnalând un risc sistemic. Studiul Programului Operațional Competitivitate scoate la iveală presiuni administrative și vulnerabilități în sectoare strategice precum cercetarea și tehnologia informației, unde proiectele complexe și rapiditatea inovației îngreunează verificările.

Sectorul public, deși responsabil pentru majoritatea debitelor, întâmpină dificultăți în gestionare, iar sectorul privat este afectat de erori și riscuri administrative.

Rezultatele indică necesitatea consolidării controalelor preventive, digitalizării și formării continue a personalului. Un sistem integrat și transparent, sprijinit prin colaborare instituțională și tehnologii digitale, este esențial pentru protejarea fondurilor UE. În ansamblu, cercetarea propune o re poziționare analitică a fondurilor europene ca indicator al calității guvernantei și al capacității statului de a răspunde responsabil provocărilor europene.

RECOMANDĂRI

- Armonizarea legislativă între statele membre este vitală pentru un cadru procedural unitar în sprijinul activității EPPO, facilitând investigațiile transfrontaliere și cooperarea judiciară.
- Extinderea participării la EPPO este necesară pentru a evita fragmentarea sistemului penal european; statele non-participante trebuie stimulate prin dialog și sprijin tehnic.

- Instituționalizarea colaborării între EPPO, OLAF, Eurojust și Europol, prin protocoale comune, schimb rapid de informații și echipe de anchetă integrate.
- Investiții în digitalizare și interoperabilitatea bazelor de date, inclusiv aplicarea AI pentru detectarea în timp real a fraudelor.
- Profesionalizarea resurselor umane, prin formare continuă, mobilitate instituțională și schimb de bune practici între structurile europene și naționale.
- Transparență și comunicare publică activă privind activitățile EPPO și OLAF, pentru a spori încrederea cetățenilor în protecția intereselor financiare ale UE.
- Dezvoltarea unui cadru legislativ coerent și adaptabil în România, în special în contextul noilor instrumente financiare europene precum PNRR.
- Creșterea capacității administrative prin stabilitate instituțională, resurse adecvate și consolidarea structurilor de audit și control ex-ante.
- Cultivarea unei culturi organizaționale bazate pe integritate, cooperare interinstituțională și clarificarea competențelor funcționale.
- Reevaluarea periodică a Strategiei Naționale Antifraudă, în funcție de noile riscuri și realități economico-sociale.
- Acces public larg la datele privind fondurile UE și implicarea societății civile în monitorizare pentru creșterea legitimității și transparenței.
- Consolidarea parteneriatului operațional între DLAF, EPPO și autoritățile judiciare, prin canale clare de comunicare și protocoale funcționale.
- Digitalizarea completă a procesului de gestionare a fondurilor, cu platforme accesibile publicului, utilizarea ARACHNE și integrarea AI pentru prevenirea riscurilor.
- Creșterea capacității de audit și control, în special în județele vulnerabile, prin echipe specializate și intensificarea verificărilor pe teren.
- Stimularea colaborării între instituții și beneficiari, prin mentorat, consiliere și standarde comune de conformitate și raportare.

BUNE PRACTICI ÎN ABSORBȚIA FONDURILOR EUROPENE ÎN ALTE STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

- **Polonia – guvernanță multilevel și autonomie regională:**
 - A implementat o relație funcțională între nivelul central și cel regional.
 - Agențiile regionale de dezvoltare au fost profesionalizate și dotate cu autonomie.
 - Strategiile regionale au fost corelate cu prioritățile naționale și europene.
 - Digitalizarea managementului fondurilor a dus la o absorbție predictibilă și eficientă.
 - Stabilitatea legislativă a fost un factor cheie de succes.
- **Estonia – digitalizare și inteligență artificială:**
 - A dezvoltat o platformă digitală integrată pentru gestionarea fondurilor UE.
 - A eliminat documentele fizice, reducând birocrăția și crescând transparența.
 - Beneficiarii pot depune cereri, urmări progresul și primi notificări online.
 - AI este folosit pentru detectarea automată a fraudelor și riscurilor de implementare.
- **Portugalia – monitorizare bazată pe rezultate:**
 - Sistem de evaluare intermediară și ajustare strategică pe baza indicatorilor de performanță.
 - Colaborare activă cu mediul academic pentru analiza impactului și politici bazate pe date.
 - Instituții descentralizate, dar bine coordonate, orientate spre eficiență.
- **Lituania – participare publică și bugetare participativă:**
 - Consultări publice extinse și platforme online participative.
 - Implicarea cetățenilor a crescut transparența și încrederea în politicile europene.
 - Resursele au fost direcționate mai eficient către nevoile comunităților locale.
- **Cehia – profesionalizarea administrației și parteneriate:**
 - Programe de formare continuă pentru funcționarii publici.
 - Mobilitate între instituții și stimulente pentru performanță.
 - Sprijinirea parteneriatelor public-private pentru maximizarea impactului fondurilor.

- **Principii comune ale acestor bune practici:**
 - Autonomie regională + coordonare centrală = alocare eficientă și adaptare teritorială.
 - Digitalizarea = reducerea riscurilor birocratice și creșterea transparenței.
 - Implicarea cetățenilor și partenerilor locali = legitimitate și sustenabilitate.
 - Profesionalizarea resursei umane și cultura orientată spre rezultate = eficiență instituțională.
 - Inovare administrativă și colaborare intersectorială = creștere a absorbției și impactului.

RECOMANDĂRI DE POLITICI PUBLICE PENTRU ROMÂNIA

Profesionalizarea administrației publice:

- Formare continuă și specializare a funcționarilor implicați în gestionarea fondurilor europene.
- Stabilitate în posturi și eliminarea numirilor politice arbitrare.
- Introducerea unui sistem meritocratic de evaluare și recompensare a performanței.

Simplificarea și clarificarea cadrului legislativ:

- Reformarea reglementărilor privind achizițiile publice și implementarea proiectelor.
- Adoptarea unui cadru normativ coerent, stabil și predictibil, aliniat la cerințele europene.
- Eliminarea ambiguităților și reducerea blocajelor procedurale.

Accelerarea digitalizării administrației:

- Digitalizarea completă a ciclului de viață al proiectelor: aplicație, evaluare, implementare, monitorizare, raportare.
- Crearea de platforme digitale integrate pentru comunicare interinstituțională și acces public la informații în timp real.
- Utilizarea tehnologiilor moderne pentru creșterea transparenței și reducerea erorilor.

Descentralizarea gestionării fondurilor:

- Întărirea rolului autorităților locale și regionale în coordonarea programelor de dezvoltare.
- Autonomizarea agențiilor de dezvoltare regională în planificare și implementare.
- Adaptarea intervențiilor la specificul teritorial pentru dezvoltare echilibrată.

Implicarea societății civile și a mediului academic:

- Consultări reale, nu formale, cu actori non-guvernamentali în toate etapele proiectelor.

- Introducerea bugetării participative la nivel local/regional.
- Colaborarea cu universitățile pentru evaluare, analiză de impact și inovație în politici publice.

Crearea unei culturi organizaționale bazate pe învățare și evaluare:

- Implementarea unui sistem solid de monitorizare și evaluare ex-post, bazat pe rezultate.
- Promovarea învățării din bune practici și eșecuri pentru adaptarea continuă a politicilor.
- Diseminarea transparentă a rezultatelor și a lecțiilor învățate.

De-politizarea alocării fondurilor:

- Crearea unor comisii de evaluare independente și digitalizarea procesului de selecție.
- Introducerea unor mecanisme de supraveghere mixtă (administrație – societate civilă – experți).

Articularea unui cadru strategic coerent:

- Integrarea PNRR cu Programele Operaționale și strategiile naționale sectoriale.
- Eliminarea fragmentării și orientarea spre dezvoltare durabilă, tranziție verde și reziliență.

STRATEGII DE DIGITALIZARE A ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Digitalizarea = reformă structurală, nu doar tehnologică:

- Reprezintă o transformare profundă a modului de guvernanță.
- Scopul nu este doar eficiența tehnică, ci regenerarea legitimității instituționale și democratice.

- Răspunde presiunilor pentru modernizare și scăderea încrederii publice în stat.

Reconfigurarea relației stat–cetățean:

- Facilitarea accesului rapid, direct și transparent la servicii publice.
- Digitalizarea redistribuie simbolic puterea în favoarea cetățeanului.
- Revitalizează contractul social într-un context marcat de polarizare.

Guvernanță digitală multilevel, coerentă și coordonată:

- Cooperare între autoritățile locale, regionale și centrale prin sisteme interoperabile.
- Evitarea fragmentării printr-o politică publică digitală sistemică.
- Necesită voință politică și resurse coerente la toate nivelurile.

Transformarea capacității instituționale:

- Digitalizarea trebuie integrată cu reforma administrativă și profesionalizarea funcționarilor.
- Nu e suficientă achiziția de echipamente – e nevoie de schimbarea logicii de funcționare.
- Orientare spre rezultate, nu doar spre conformitate formală.

Instrument de democratizare și participare publică:

- Acces extins la informații publice prin platforme de tip open data.
- Consultări digitale și bugetare participativă online pentru creșterea implicării cetățenilor.
- Consolidarea democrației deliberative și a unui spațiu civic modern.

Mecanism de integritate și anticorupție:

- Automatizarea proceselor reduce corupția și discreția birocratică.
- Sisteme digitale de licitații, urmărire a proiectelor și detectare a conflictelor de interese.
- Susținerea guvernanței etice și responsabilizate.

Incluziune digitală și protejarea drepturilor fundamentale:

- Politici pentru acces echitabil al persoanelor vârstnice, din medii defavorizate sau zone rurale.
- Prevenirea excluziunii digitale și protejarea datelor personale.

- Asigurarea accesului universal la beneficiile digitalizării.

Consolidarea suveranității digitale:

- Digitalizarea ca instrument geopolitic de reziliență și autonomie tehnologică.
- Reducerea dependenței de platforme externe și întărirea securității cibernetice.

Viziune finală: stat digital, democratic și eficient:

- Digitalizarea este un **instrument de reformă democratică**, nu doar de modernizare tehnică.
- Crește **încrederea în instituții**, eficiența guvernanței și capacitatea de adaptare la incertitudine.

BIBLIOGRAFIE

1. Batory, A. (2012). *Why do anti-corruption laws fail in Central Eastern Europe? A target compliance perspective*. Regulation & Governance, 6(1), 65–82. <https://doi.org/10.1111/j.1748-5991.2011.01124.x>
2. Becker, S., Egger, P., & von Ehrlich, M. (2017). *Corruption and the misuse of EU funds: Evidence from Central and Eastern Europe*. Journal of European Public Policy, 24(2), 177-196.

3. Bellacosa, M., & De Bellis, M. (2023). *The protection of the EU financial interests between administrative and criminal tools: OLAF and EPPO*. *Common Market Law Review*, 60(1), 121-150.
4. Bene, M., & Bene, F. G. (2017). *Impactul corupției și al fraudei din achizițiile publice asupra absorbției fondurilor europene*. Editura C.H. Beck.
5. Blanco-Alcántara, D., García-Moreno Rodríguez, F., & López-de-Foronda Pérez, Ó. (Eds.). (2022). *Fraud and corruption in EU funding: The problematic use of European funds and solutions*. Springer International Publishing.
6. Bostan, I., & Pete, Ș. (2015). *Deturnarea fondurilor europene. (I)regularitate si corectii financiare: practică judiciară relevantă*. Editura Hamangiu.
7. Bruszt, L., & Vukov, V. (2017). *Making states for the single market: European integration and the reshaping of economic states in the southern and eastern peripheries of Europe*. *West European Politics*, 40(4), 663-687.
8. Charron, N., Dijkstra, L., & Lapuente, V. (2019). *Measuring quality of government in EU regions across space and time*. *Papers in Regional Science*, 98(5), 1925-1953.
9. Direcția Națională Anticorupție. (2019). *DNA - Analiza infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene*.
10. European Commission. (2019). *Commission staff working document. Early detection and exclusion system (EDES)—Panel referred to in Article 108 of the Financial Regulation*. SWD(2019b) 362 final. Brussels.
11. European Public Prosecutor's Office. (2024). *Types of crimes investigated*.
12. Fazekas, M., & King, L. P. (2018). *Innovations in objectively measuring corruption in public procurement*. In H. Stensöta & L. Wängnerud (Eds.), *Gender and corruption: Historical roots and new avenues for research* (pp. 57-81). Palgrave Macmillan.
13. Fazekas, M., & Tóth, I. J. (2016). *Corruption in EU funds?: Europe-wide evidence of the corruption effect of EU-funded public contracting*. In J. Bachtler, P. Berkowitz, S. Hardy, & T. Muravska (Eds.), *EU cohesion policy: Reassessing performance and direction* (pp. 186-205). Routledge.

14. Hagemann, C. (2019b). *EU funds in the new member states: Party politicization, administrative capacities, and absorption problems after accession*. Springer International Publishing.
15. Hooghe, L., & Marks, G. (2001). *Multi-level governance and European integration*. Rowman & Littlefield.
16. Kaufmann, D. (2018). *Corruption, governance, and EU funds*. *Governance and Integrity in Europe*, 32(2), 214-227.
17. Lapuente, V., & Van de Walle, S. (2020). *The effects of new public management on the quality of public services*. *Governance*, 33(3), 461-475.
18. Levitsky, S., & Way, L. A. (2010). *Competitive authoritarianism: Hybrid regimes after the Cold War*. Cambridge University Press.
19. Meyer, S., & Janssen, M. (2018). *Institutional determinants of government capacity and effectiveness*. *Public Policy and Administration*, 33(4), 357–375.
20. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. (2021).
21. Modrušan, N., Rabuzin, K., & Mršić, L. (2021). *Review of public procurement fraud detection techniques powered by emerging technologies*. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 12(2), 1-9.
22. Mora, M., & Bazo, J. L. (2020). *Administrative capacity and European funds absorption*. *Journal of Comparative Policy Analysis*, 22(5), 457–472.
23. Mungiu-Pippidi, A. (2015). *The quest for good governance: How societies develop control of corruption*. Cambridge University Press.
24. Mungiu-Pippidi, A., & Dadašov, R. (2016). *Measuring control of corruption by a new index of public integrity*. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 22(3), 415-438.
25. OECD/PUMA. (2020). *Preventing fraud and promoting integrity in the use of EU funds*.
26. OECD. (2023). *Public Integrity Toolkit*.

27. Pellegrini, G., Terribile, F., Tarola, O., Muccigrosso, T., & Busillo, F. (2019). *Measuring the effects of European Regional Policy on economic growth: A regression discontinuity approach*. *Papers in Regional Science*, 98(1), 15-38.
28. Rodríguez-Pose, A., & Garcilazo, E. (2015). *Quality of government and the returns of investment: Examining the impact of cohesion expenditure in European regions*. *Regional Studies*, 49(8), 1274-1290.
29. Roman, F., Monica-Violeta, A., & McGee, R. (2023). *Fraud related to EU funds: The case of Romania*. *Journal of Financial Studies*, 8(14), 120-142.
30. Treisman, D. (2000). *The causes of corruption: A cross-national study*. *Journal of Public Economics*, 76(3), 399-457. [https://doi.org/10.1016/S0047-2727\(99\)00092-4](https://doi.org/10.1016/S0047-2727(99)00092-4)
31. Verheijen, T. (2018). *EU reforms to strengthen the monitoring of structural funds*. *Public Administration Review*, 78(4), 555-564.